

MAURICE DE KORTE

Droom en Schoonheid

Sculpturen - schilderijen - tekeningen

MAURICE DE KORTE

Droom en Schoonheid

Sculpturen - schilderijen - tekeningen

Tentoonstelling georganiseerd in het kader van de herdenking
van de 50ste sterfdag van Maurice De Korte (1889-1971)
en de herdenking van 100 jaar tuinwijk Moortebeek (1921-2021)

Shakespearelaan 7 — 1070 Anderlecht
Van 17 tot 30 september 2021

Maurice De Korte in de jaren 30.

Voorwoord

Fabrice Cumps
Burgemeester

In 1923, op 34-jarige leeftijd, verhuist Maurice De Korte met zijn gezin naar Anderlecht, naar de Shakespeare 7, in het hartje van de tuinwijk Moortebeek. Hij zal in dit huis, dat tevens zijn atelier was, gewoond tot zijn dood in 1971, zoals wordt vermeld op de gedenkplaat die het college van burgemeester en schepenen aan de gevel heeft laten aanbrengen.

Als lid van de Kunstkring neemt Maurice De Korte deel aan het culturele leven van de gemeente, met name tijdens tentoonstellingen georganiseerd in het Huis der Kunstenaars of tijdens de Biënnale van Openluchtbeeldhouwkunst, die vanaf 1946 en gedurende twintig jaar werd gehouden in de tuin van het Erasmushuis. Daar stelt hij voor schilderijen, tekeningen maar vooral beeldhouwwerken die het vrouwelijk lichaam verheerlijken, tedere en harmonieuze ode aan de vrouw en het meisje.

In het kader van het verfraaiingsbeleid van de openbare ruimte, onder leiding van burgemeester Joseph Bracops (1947-1966), die van kunst een hefboom voor sociale emancipatie te maken, verwerft de gemeente twee monumentale beeldhouwwerken: een majestueus hoogreliëf, *Funérailles* (Begrafenis), dat de ingang van de begraafplaats Vogelenzang siert, en een beeld van een zittende vrouw, *Nostalgie*, dat in het Astridpark werd geplaatst.

De gemeentelijke collectie, die al verscheidene beeldhouwwerken van de kunstenaar bevat, werd onlangs verrijkt met een nieuw beeld: het originele gips van *Susanna*, waarvan een kopie vroeger de bloementuin van dit huis sierde, werd ons geschonken door de kleinkinderen van Maurice De Korte, Claude en Suzy Kummert. Mijn dank gaat uit naar hen voor de schenking van dit werk dat een verrijking vormt voor het erfgoed van Anderlecht.

Vijftig jaar na de dood van Maurice De Korte, ben ik verheugd om hulde te brengen aan deze getalenteerde beeldhouwer op dezelfde plaats waar hij zijn ganse leven als kunstenaar heeft gewoond. Dit huis, dat onlangs is gerenoveerd en binnenkort nieuwe bewoners zal verwelkomen, wordt ter gelegenheid van een overzichtstentoonstelling door zijn sierlijke vrouwensilhouetten bewoond.

Maurice De Korte Het intieme en het ideaal

Anne Deckers

Maurice De Korte is een klassiek kunstenaar in de meest historische betekenis van het woord. In zijn oeuvre geen barokke periodes zoals bij Jef Lambeaux, geen sociale boodschap zoals bij Meunier en geen impressionistische vlagen zoals bij Rik Wouters. Hij is meer hellenist dan sommigen, minder maniërist dan velen. En geheel tegen zijn tijdsgeest in laat Maurice De Korte zelfs de art nouveau of de primitieve kunst aan zich voorbijgaan. Zijn hele leven houdt hij zich ver van de artistieke omwentelingen van de 20ste eeuw. Nooit bekruipt hem de zin om de antieke vormen van zich af te schudden. Of om afstand te doen van het renaissance-model dat hem zo lief is. Maurice De Korte is in zijn werk altijd op zoek naar een tijdloos esthetisch ideaal. Gedreven door zijn visie van pure schoonheid, tracht hij dat hoofse gevoel te vertalen en hoedt hij zich voor erotiek in zijn voornamelijk vrouwelijke naakte figuren. Wat hij toont is de tederheid van een moeder, de soepelheid en nervositeit van jonge meisjes, sierlijke vrouwelijkheid of welbehagen. Eenvoudige figuren, weinig bewogen en gesublimeerd, waarin het interne ritme van de houdingen en de organisatie van de volumes elkaar vinden in een plastische harmonie. Een sereen en intiem oeuvre, een hymne aan het leven.

*

Maurice De Korte werd geboren in Schaarbeek op 8 (of 18, de registers van de burgerlijke stand gingen in 1911 verloren in de hevige brand van het stadhuis) augustus 1889. Zijn kinderjaren brengt hij achtereenvolgens door in Watermaal-Bosvoorde, Sint-Jans-Molenbeek en Schaarbeek. Zijn vader Auguste is een zeer gewaardeerd kunstenaar en werkt als gipsgieter bij de Compagnie des Bronzes. Tijdens zijn vele bezoeken aan het atelier van zijn vader groeit bij Maurice (hij is dan 10 jaar) de roeping om beeldhouwer te worden. Zijn ouders doen niet liever dan hem daarin te steunen. De kleine Maurice houdt echter ook van muziek en speelt al sinds zijn vijfde piano. Het duurt daarom nog zeven jaar voordat hij deelneemt aan het toegangsexamen van het conservatorium om definitief die toekomst te kiezen ("het geluk van mijn leven", zal hij later zeggen).

Op 18-jarige leeftijd gaat hij dus studeren aan de Academie voor Schone Kunsten van Brussel. Hij krijgt er les van Émile Fabry (1865-1966, tekenen), Paul Du Bois (1859-1938) en Victor Rousseau (1865-1954, beeldhouwen) en geeft zich over aan de antieke figuren die hij zo bewondert. De levende modellen vindt hij echter zo triviaal in hun humaniteit dat hij twijfelt of hij op die weg wel verder wil gaan (1907-1913). Zijn eerste werken die hij vanaf 1909 tentoonstelt (Salon van Gent en vervolgens het Salon van Luik in 1912) getuigen echter al van een fraaie modelleringstechniek en een realistische stijl: de gespierde *Ugolin* uit 1916 of de portretten van zijn verwanten (zijn zus Augusta, zijn Italiaanse medeleerling Marco-Aurelio Aurili

die stierf in de loopgraven...). Hedendaagse invloeden zijn ook dan nog niet te bespeuren. De expressiviteit van *Kleine fauna* (1909) doet denken aan de *Napolitaanse visser* (1858) of aan *De dans* (1865-1869) van Carpeaux, terwijl de schets van het haut-relief *De begrafenis* (1912) dat aan de ingang van de begraafplaats Vogelenzang (Anderlecht) staat, herinnert aan de trage processie van de *Burgers van Calais* (1895) van Rodin. De kwaliteit van deze eerste werken trekt de aandacht van grote meesters zoals Égide Rombaux (1865-1942) of Rousseau zelf die met Maurice een passie deelt voor de Griekse kunst. Gesteund door hun aanmoedigingen durft de jonge student het aan om zijn *Begravenis* tentoon te stellen op het Salon van Brussel waar hij in 1914 de tweede Godecharle-prijs wint.

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog vluchten Maurice en zijn familie voor korte tijd naar Engeland. Zijn beeldhouwmateriaal heeft hij niet bij, maar de jongeman zet zich enthousiast aan het

In de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel: (van links naar rechts) Armand Behets (toekomstige echtgenoot van Augusta, de zus van Maurice), Marco-Aurelio Aurili en Maurice De Korte, 1909.

tekenen en schilderen. Hij maakt vooral landschappen waarin het medium en de touch mooie landelijke en luministische taferelen creëren (*Uxbridge*, 1914). Zijn hele leven lang zal hij trouwens bomen, landschappen en dorpen blijven tekenen en schilderen tijdens zijn vakanties aan de Belgische kust, in Frankrijk (vooral tijdens zijn vlucht naar Béliet, Gironde in 1940), Zwitserland of Italië. Ook de omgeving van Anderlecht en de tuinwijk Moortebeek, waar hij in 1923 zijn intrek neemt met zijn vrouw (Joséphine Huyghe, gehuwd in 1915) en zijn kinderen (Albert, geboren in 1916 en Fernande, geboren in 1919), genieten zijn bijzondere belangstelling.

Datzelfde jaar wordt hij leraar beeldhouwen aan de Academie voor Schone Kunsten van Doornik. Hij geeft er onder meer les aan George Grard met wie hij tot aan zijn dood bevriend zal blijven. In zijn werk begint hij enigszins los te komen van het realisme. Zijn lijnen worden wat grilliger. Het is geen art nouveau maar (pre) maniërisme in de geest van Donatello die hij adoreert (*Idylle*, 1923 en 1928; *Het toilet*, 1939). Zijn onderwerpen worden symbolischer, eenvoudige voorwendsels om de geïdealiseerde anatomieën met altijd vage gezichten te vertalen in subtiel verschillende varianten. Zijn vrouwenfiguren zijn bijna heiligenbeelden (*De baadster*, 1921; *Sereniteit*, 1921; *Jonge vrouw met bloem*, 1928; *Moedervreugde*, 1925/30). Idem voor zijn figuren van jonge meisjes (*Adolescentie*, 1929; *Meisje met schildpad*, 1925; *Meisje*, 1928/30) en kinderen (*Beatitude*, 1920; *Meisje*, grafsteen Bolle-Lilloff op de begraafplaats van Elsene, 1916 of 1920). Zijn vrouw en kinderen poseren regelmatig. Met uitzondering van enkele paren (*Idylle*; *Verleiding*, 1922) zijn mannelijke figuren in zijn werk zeer zeldzaam. Als ze al aanwezig zijn, dan zijn het vooral adolescenten (*Ochtendroep*, 1925/30) en worden ze op een neoklassieke manier behandeld zoals bij Despiau (de “Donatello van de 20ste eeuw”) of in de bronzen beelden van Julien Dillens (*Brabo*, *legende van Antwerpen*, 1944; *Fluitspeler*, 1930; *Mercurius*, 1926; *Scribent*, 1940).

Maurice De Korte neemt in die tijd ook deel aan tal van collectieve tentoonstellingen zoals die van de Figuristes (1920), de Cercle artistique de Tournai (vanaf 1922), in verschillende kunstgalerijen (Kortrijk, Brussel...) of, later, op de Biënnales voor Openlucht Beeldhouwkunst van België in het Erasmushuis (jaren 50 en 60) en die van de Koninklijke Kunstkring van Anderlecht. Zijn bekendheid groeit. Na de Tweede Wereldoorlog krijgt hij ook persoonlijke tentoonstellingen en zelfs retrospectieven in het Huis der Kunstenaars van Anderlecht (1955 en 1969).

In 1928 start uitgeverij Nerva met de productie van zeer sierlijke faïencebeelden met gecraqueleerde witte email op basis van werken van De Korte en andere kunstenaars. In de jaren 30 waagt de kunstenaar zich aan het avontuur van haut-reliëfs, zij het niet echt geslaagd (*Monument van de vrouw of Moederdag* – deels vernietigd – 1930-1935). Toch krijgt hij opdrachten van verschillende

Maurice De Korte in zijn atelier in Moortebeek, 1926.

“Mijn portret door mijn leerling Nelly Mercier”, 1945.

overheidsinstellingen, onder meer van de stad Doornik (het Museum voor Schone Kunsten van Doornik bezit acht werken van De Korte waaronder *Vrouwelijkheid*, 1930) voor het stadhuis (decoratieve elementen, beelden). Van de Belgische staat krijgt hij de opdracht voor twee allegorische figuren (*De industrie* – gips in de gemeentelijke collecties van Anderlecht – en *De landbouw*) voor het Heizelpaleis dat in 1930 zijn deuren opent ter gelegenheid van honderd jaar België. Hij maakte ze in gereconstrueerde steen – een techniek waarbij steenpoeder vermengd met bindmiddelen wordt gegoten. En dat is eigenaardig, want Maurice De Korte zag zichzelf eerder als beeldenbouwer en niet zozeer als beeldhouwer. Hij heeft nooit steen gehouwen, maar gebruikte terracotta, gips, brons,

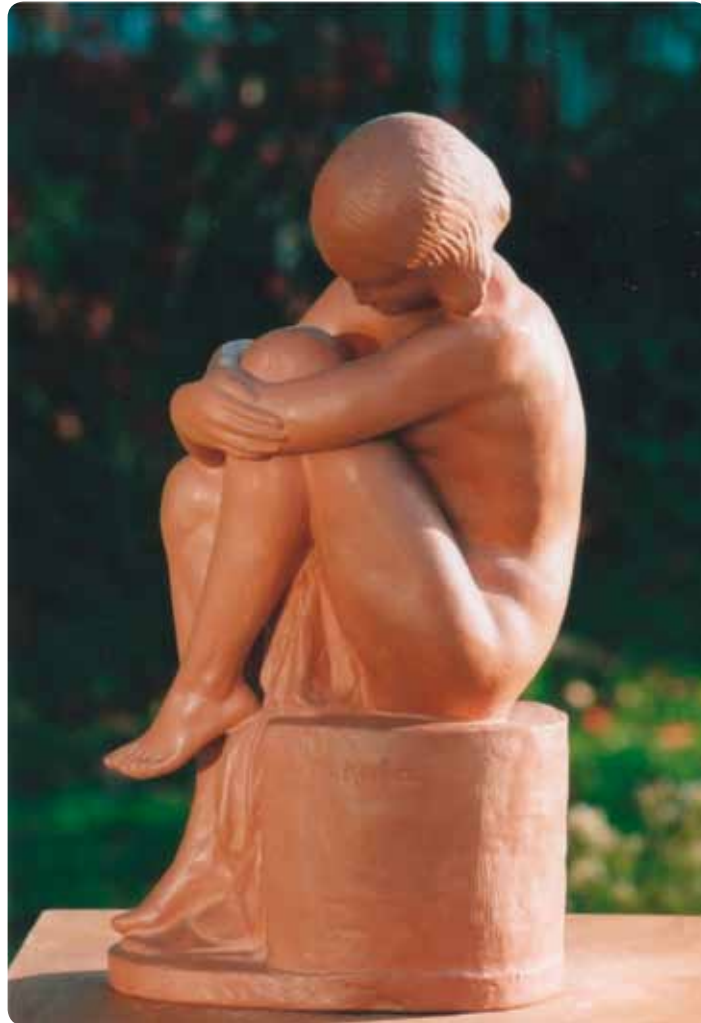

Maurice De Korte laat koningin Elisabeth zijn beeldhouwwerk *Vrouwelijkheid* zien tijdens de Biënnale voor Openlucht Beeldhouwkunst van België in de tuinen van het Erasmushuis (Anderlecht), 1952.

De tuinen van het Erasmushuis tijdens de Biënnale van Openlucht Beeldhouwkunst van België, met *Phryné* op de voorgrond, 1958.

keramiek en cement. Terecht waarschijnlijk, want het monumentale ligt hem niet echt, evenmin als die gereconstrueerde steen, een composietmateriaal dat geen nuances toelaat. Academische strakheid en logheid nemen de plaats in van de gevoelige touch van meer bescheiden formaten, wat ook te merken is in de beelden van De Korte die in verschillende Belgische parken staan (*Vrouw met schelp*, park van Vorst; *Moederschap*, Josaphatpark; *Zittend naakt* of *Nostalgie*, Astridpark, jaren 50/60). Het zijn uitvergrote versies van kleine, veel fraaiere werken met delicate volumes, beheerste korte lijnen en een geslaagde plastische eenheid.

Meditatie, gepatineerd
terracotta, 1939,
privécollectie.

Naarmate zijn kunst evolueert, neigt Maurice De Korte steeds meer naar stilistische soberheid, een bijna ascetische vereenvoudiging van vormen. Te hevige bewegingen of extraversie van de ziel blijven achterwege, de emoties van de lichamen worden ingetoomd, de individualiteit opgeofferd. Wat overblijft is het leven, de rust (*Slaperigheid*, 1955), de spanning (*Suzanna verrast*, 1940), de gratie (*Onschuld*, 1939; *Meditatie*, 1939). Hij maakt ook nog portretten van zijn familie (*Fernande*, 1937-1938) die intussen is uitgebreid met verschillende kleinkinderen die hij fraai vereeuwigd in gips en gepatineerde terracotta (*Baby Suzy*, 1941; *Jean*, 1945; *Claude*, 1949...).

Het zijn echter vooral tekenen van affectie die voorbehouden zijn voor de privésfeer, recreatieve pauzes in zijn dagelijks werk.

In de laatste jaren van zijn leven (jaren 50 en 60) wordt de expressie van Maurice De Korte nog meer geraffineerd. Hij evolueert naar een synthetisering van morfologieën die we zowel zien in de meer statische, minder complexe houdingen als in weelderige rondingen zoals bij Maillol waarmee hij nu zijn vrouwelijke naakten siert (*Phryné*, 1955; *Vrouwelijkheid*, 1951 – gemeentelijke collecties van Anderlecht). Ze staan in schril contrast met de gewrongen lijnen, op het breken af (*Het ontwaken*, 1929), die hij verkoos in de jaren 30. De figuren zijn zachter, de vormen gedesactiveerd, de afwerking zepig. Het geheel laat een indruk na van verstramming die in zijn grote werken nog wordt geaccentueerd (*De baadster*, 1955 – provinciaal domein van Huizingen; *Baadster met gewaad*, 1961; *De streling van de zon*, 1965) waarvoor hij gereconstrueerde steen, een dode materie, gebruikt. Weinig uitgesproken anatomische details (spieren in rust, vervaagde wervels), conventionele houdingen en zelfs enkele decoratieve plooien brengen hem nader tot de antieke modellen van het type Aphrodite van Knidos en verder af van de invloed van Donatello die tot aan de Tweede Wereldoorlog zijn hele oeuvre domineert – ook in zijn keuze voor krullende kapsels en wrongen die contrasteren met de jongensachtige sculpturen van de jaren 20 en 30, de enige echte toegift aan de mode van destijds.

Hoewel de kunst van Maurice De Korte aan kracht heeft ingeboet en het zuiverheidsconcept enigszins afgetakeld is, gaat nog een echte volheid uit van zijn figuren. Ze stralen van geluk, zijn ontspannen en vredig, “maagden op zoek naar een ongekend geluk, een Eden waar lelijkheid en lijden niet bestaan” (zegt hij in 1946). Net als zij houdt Maurice De Korte zich op in een bubbel van schoonheid, ver weg van de wereld, beschermd door de ideale wezens die hij onvermoeibaar creëert en het is pas bij het overlijden van zijn echtgenote eind jaren 60 dat hij met de harde werkelijkheid wordt geconfronteerd en zijn Arcadia in elkaar stort. Hij kent nog de vreugde van het tentoonstellen van zijn werken tijdens een laatste grote retrospectieve in het Huis der Kunstenaars in 1969 voordat hij op 5 april 1971 overlijdt in Watermaal-Bosvoorde.

Enkele dagen later, helaas te laat, komt een warme en erkentelijke brief aan van George Grard aan zijn “oude meester”. Een brief van een vriend aan een vriend. Van de ene beeldhouwer aan de andere. Omdat, zei hij, als ze het allemaal zouden kunnen overdoen, zouden ze nog alle twee beeldhouwer zijn geworden en ten dienste staan van een veeleisende kunst die “zichzelf beloont” en het waard is om er een mensenleven aan te wijden.

Gepubliceerd ter gelegenheid van de tentoonstelling *Maurice De Korte – Droom en Schoonheid*, op initiatief van de Burgemeester Fabrice Cumps en van het Schepencollege van Anderlecht, met medewerking van de Gemeentelijk musea dienst, Escale du Nord – Cultureel centrum van Anderlecht en Huis der Kunstenaars.

MAISON ARTISTES
Huis der Kunstenaars

ESCALE
DU NORD

Algemene coördinatie

Zahava Seewald

Directrice van de Gemeentelijke musea van Anderlecht

Boekje coördinatie

Frédéric Leroy

Monumenten en Landschappen Dienst

Redactie en onderzoek

Anne Deckers

Documentatie en fotoverantwoording

Suzy en Claude Kummert

Grafische vormgeving

Collin Hotermans

Vertaling NL

Brussels Language Services (BLS)

Met dank

Suzy, Claude, David en Jacques Kummert, Marie-Cécile François, Khadija El Maachi (Escale du Nord – Cultureel Centrum van Anderlecht en Huis der Kunstenaars) en Despina Euthimiou (Toerisme Dienst)

Verantwoordelijke uitgever

Marcel Vermeulen

1 Raadsplein

1070 Anderlecht

Alle rechten van reproductie of aanpassing voorbehouden voor alle landen.

Boekomslag:

Femme à la coquille of Source,
gereconstrueerde steen,
park van Vorst, 1955.

4e de couverture :

Femme à la coquille of Source,
gepatineerd terracotta, 1933
privécollectie.

Vrouw met schelp ?????

